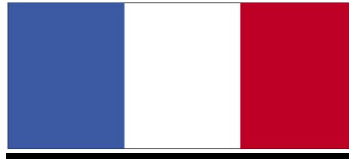

Franta

NATURA

Franta este cea mai mare tara din Europa Occidentala, cu doua fatade maritime (Oceanul Atlantic si Marea Mediterana).

Are un relief variat: Muntii Alpi (altitudine maxima - Mont Blanc, 4 810 m), cu vai adanci si relief glaciari tipic (ghetari, lacuri, creste ascutite, vai), in SV se afla Muntii Pirinei la granita cu Spania (altitudine maxima 3 404 m) si Muntii Jura si Vosgi mai scunzi si mai vechi (altitudine sub 1 750 m) in E, bine impaduriti, caror li se adauga regiuni colinare si podisuri (Ardenii in N, Masivul Armorican in NV, Masivul Central dominat de inaltimi vulcanice, precum si de bazine si culoare depresionare: bazinul Parisului, al Acvitaniei, culoarul Rhônului, campia Alsaciei si campiile litorale: Languedoc, Roussillon, Gascogne).

Clima este temperat-oceanica, cu precipitatii mai bogate in V si in muntii inalti (peste 1000 mm/an) si mediteraneana (precipitatii 500 mm/an) pe litoralul sudic unde vanturi reci precum mistralul si tramontanul pot sa compromita recoltele de citrice.

Reteaua hidrografica este densa, legata printr-un sistem de canale (4600 km) si orientata spre Oceanul Atlantic (Seine, Loire, Garonne, Moselle, Rhin) si spre Marea Mediterana (Rhône). Exista numeroase lacuri, mai mari fiind Lemane/Geneva (522 km², la granita cu Elvetia), Bourget si d'Annecy. Peste ¼ din teritoriu este acoperit de paduri (stejar, fag, conifere); in insula Corsica (muntoasa cu altitudinea maxima de 2 710 m) dominant este maquisul mediteranean. Exista in Alpi si Pirinei numeroase rezervatii ce protejeaza elemente rare din flora si fauna, inclusiv animale acclimatizate, precum muflonul, cerbul sika, capra neagra etc.

Cele mai importante regiuni si provincii din Franta sunt urmatoarele:

Bretagne

- Isi imparte teritoriul in doua parti: Armor si Arcoat

Normandia

- Se intinde la dreapta si stanga estuarului Senei si formeaza o regiune mare

Regiunea de Nord

- Capitala: Lille

Champagne

- Este situata in N-E Frantei, intre Regiunea de Nord, Lorraine si Bourgogne
- Capitala: Reims

Lorraine

- Aceasta provincie se intinde in partea de est a Frantei, pe versantul de vest a M-tilor Vosgi
- Capitala: Nancy

Alsace

- Veche provincie a Frantei, la est de Lorraine este situata intre M-tii Vosgi si Rinul
- Capitala: Strasbourg

Districtul Franche

- Capitala: Besancon

Bourgogne

- Este situata la sud de Champagne si la vest de Franche
- Capitala: Dijon

Lyonnais

- Capitala: Lyon

Provence

- Veche provincie a Frantei, cu capitala la Aix-en-Provence

Regiunea de vest

- Inglobeaza 6 districte vechi: Maine, Anjou, Aunis si Poitou

Statele Loarei:

- Vechile provincii care se integreaza in aceasta regiune, de la sud la nord, sunt: Bourbonnais, Touraine si Orleanais

Masivul central

- Este un vast ansamblu de varfuri muntoase din centrul Frantei, care se intinde pe 85.000 kilometri patrati

POPULATIA

In Franta sunt 57 206 000 locuitori, natalitatea este de 13,3 ‰. Mortalitatea este de 9,2 ‰, iar populatia urbana reprezinta 74 %.

Aglomeratii principale urbane se inregistreaza in: Lyon (1 262 mii locuitori), Marseille (1 087 mii locuitori), Lille (950 mii locuitori), Bordeaux (685 mii locuitori), Toulouse (608 mii locuitori), Nantes (491 mii locuitori), Nice (475 mii locuitori), Toulon (438 mii locuitori), Grenoble (400 mii locuitori), Strasbourg (388 mii locuitori) si Rouen (380 mii locuitori).

Francezii sunt 3,6 milioane. Imigrantii reprezinta 6,3% din populatia tarii (dintre care 22% portughezi, 20% algerieni, 14% spanioli, 13% italieni, 8% marocani, tunisieni, iugoslavi, turci, senegalezi si malieni.

Cele mai mari densitati ale populatiei se inregistreaza in regiunea pariziana (890 locuitori/km², adica 2% din suprafata Frantei si 19% din populatia tarii), in regiunea Nord-Pas de Calais (320 locuitori/km²), Marseille-Nice (290 locuitori/km²), Lyon-St Etienne (280 locuitori/km²) si in Alsacia (196 locuitori/km²). Valori mult sub media pe tara se intalnesc in Auvergne si Franche-Comté (50-70 locuitori/km²), in Champagne-Ardenne (52 locuitori/km²), in regiunea Limousin (43 locuitori/km²) si in insula Corsica (30 locuitori/km²).

Culte prezente in Franta: catolicism 90%, protestantism, islamism si iudaism.

ISTORIA

Teritoriul Frantei este populat in antichitate de triburile celtice (galii) si cucerit de Cezar (59-51 IH) si transformat in provincie romana. Francii, popor germanic stabilit in sec. al V-lea in Galia, se contopesc cu galo-romanii si dau nastere in secolele urmatoare poporului francez.

Bazele Regatului Franc sunt puse de Clovis (481-511) provenit din dinastia Merovingienilor. Carol cel Mare (768-814), cel mai de seama reprezentant al dinastiei Carolingiene, poarta razboaie victorioase impotriva saxonilor, avarilor, longobarzilor si este incoronat imparat al Occidentului, la Roma, in anul 800. Tratatul de la Verdun (843) consacra dezmembrarea Imperiului Carolingian, a carui parte occidentala va forma viitoarea Franta.

In sec XII-XIV, in timpul domniilor lui Filip al II-lea August si Filip al IV-lea cel Frumos, sunt facuti primii pasi pe drumul autoritatii regale si al centralizarii

statale. După infrangerile franceze din prima parte a Războiului de 100 de ani purtat împotriva Angliei (1337-1453), avântul național (Jeanne d'Arc) permite încheierea victorioasă a îndelungatei confruntări. Ludovic al XI-lea (1461-1483) reprimă opoziția marilor seniori, iar domnia lui Francisc I (1515-1547) inaugurează epoca absolutismului.

Răspândirea calvinismului în prima jumătate a secolului al XVI-lea declanșează puștiitoarele războaie religioase (1562-1598) încheiate de Henric al IV-lea întemeietorul dinastiei de Bourbon (1589-1610) prin edictul de toleranță de la Nantes (1598).

Domnia lui Ludovic al XIV-lea (1643-1715) marchează apogeul absolutismului francez ("statul sunt eu"), Franța devenind acum prima putere europeană. Frecvențele războaie din timpul lui Ludovic al XIV-lea și Ludovic al XV-lea (1715-1774) accentuează tensiunile sociale, pierderea prin tratatul de la Paris (10.02.1763) a posesiunilor din India și a Canadei adâncind criza economică și cea de credibilitate a absolutismului Bourbonilor.

Revoluția franceză (14.07.1789, căderea Bastiliei) culminează cu proclamarea la 22.09.1792 a Primei Republici, cu executia lui Ludovic al XVI-lea (21.01.1793) și cu dictatura iacobină (1793-1794). Războaiele de apărare ale Republicii Franceze sunt continuate de Napoleon Bonaparte, devenit în 1804 împărat al francezilor și arbitru omnipotent al Europei continentale. Restaurată în 1815, domnia Bourbonilor este înlăturată de revoluția din iulie 1830, care impune monarhia constituțională a lui Ludovic Filip (1830-1848). În urma revoluției din februarie 1848 este proclamată a II-a Republică (1848-1852), apoi puterea este acaparată de Ludovic Napoleon (nepotul lui Napoleon I), care se proclamă sub numele de Napoleon al III-lea Împărat al Franței (1852-1870).

Infrangerea în războiul cu Prusia (1870-1871) are ca urmare proclamarea de la 4.09.1870 a celei de-a III-a Republici și scurtul intermezzo al insurecției proletare a Comunei din Paris (martie-mai 1871). Pacea de la Frankfurt pe Main (10.05.1871) consacră pierderea Alsaciei și a Lorenei. Cucerirea Algeriei (1830-1847) este urmată în a doua jumătate a secolului al XIX-lea de constituirea celui de-al doilea mare imperiu colonial al lumii (Africa septentrională, ecuatorială, occidentală, Indochina, Oceania etc). Împreună cu Rusia și Marea Britanie pune bazele Triplei Alianțe (1904) care, în primul război mondial (1914-1918) obține victoria asupra Blocului Puterilor Centrale. Prin pacea de la Versailles (1919) Alsacia și Lorena sunt retrocedate de către Germania Franței.

La 3.09.1939 Germania incearca sa se revanseze si-i declara Frantei razboi, dupa care invadeaza teritoriul francez, pentru ca la 22.06.1940 maresalul P. Pétain sa semneze actul de capitulare. Generalul Charles de Gaulle lanseaza in iunie 1940, la Londra, celebrul apel la continuarea luptei de catre francezi si constituie Comitetul National Francez care coordoneaza rezistenta antinazista. Debarcarea din Normandia (6.06.1944) si insurectia victorioasa a Parisului (19-25.08.1944) permit instalarea guvernului provizoriu prezidat de generalul de Gaulle. Constitutia din octombrie 1946 proclama cea de-a IV-a Republica si transforma Imperiul Colonial in Uniunea Franceza. Politicianismul si razboaiele de emancipare nationala din Indochina (1945-1954) si Algeria (1954-1962) adancesc criza celei de-a IV-a Republici si duc la instalarea unui guvern in frunte cu generalul de Gaulle care proclama la 4.10.1958 cea de-a V-a Republica, cu atributii sporite pentru seful statului.

In Pompidou (1969-1974) marea majoritate a coloniilor franceze (10,5 milioane km², 48 milioane locuitori in 1939) isi dobandesc independenta, iar Franta initiaza o politica externa independenta, de distantare fata de hegemonismul nord-american, retragandu-se din organismele militare ale NATO si SEATO si intretinand relatii speciale cu URSS si China. Alegerile din 1981 sunt castigate de François Mitterrand, candidatul Partidului Socialist Francez, devenind cel de-al XXI-lea presedinte al Frantei (reales pentru un nou mandat in 1988), iar cele legislative din acelasi an au dat castig de cauza aceluiasi partid, care obtine majoritatea absoluta in Adunarea Nationala. Dupa o "coabitare" a presedintelui Mitterrand cu un guvern de centru-dreapta (1986-1988), alegerile parlamentare din 1988 readuc la putere Partidul Socialist, care sufera insa o zdrobitoare infrangere in martie 1993, parasind scena politica.

STATUL

Franta este Republica Prezidentiala, potrivit Constitutiei din 6.10.1958. Activitatea legislativa este exercitata de presedinte si de catre Parlament, compus din Senat si Adunarea Nationala. Puterea executiva apartine atat presedintelui cat si Consiliului de Ministri (numit de presedinte in urma alegerilor legislative). Exista 22 de partide politice, printre care: Adunarea pentru Republica (1976), Uniunea pentru Democratia Franceza (1978, alianta de patru partide), Partidul Socialist Francez (1901), Miscarea Radicalilor de Stanga (1973), Partidul Socialist Unificat (1960), Partidul Comunist Francez (1920), Partidul Ecologist (1984).

ECONOMIA

Situata printre primele cinci puteri ale economiei mondiale, Franta dispune de variate resurse minerale, dar cu o productie modesta si in scadere, apeland in masura din ce in ce mai mare la importul de materii prime si semifabricate. Industria are un ridicat nivel tehnologic, competitiv mai ales in aeronautica, material rulant, energia nucleara, industria alimentara. In ansamblul economiei mondiale, pozitia Frantei s-a erodat in ultimele doua decenii (in 1970 reprezenta 8,2% din productia industrială a OECD iar in 1990 doar 5,7%).

Politica de reconversiune energetica (reducerea dependentei de importul de hidrocarburi) a condus la sporirea la 70% a ponderii centralelor nucleare in productia de energie electrica (locul intai pe glob). Marile concentrari industriale sunt: regiunea pariziana, valea Rhônului, Sena inferioara, zona Lyon. Productia industrială este extrem de diversificată, pondere mai mare in cadrul exportului avand industria autovehiculelor, utilajelor industriale, aeronautica, chimia de sinteza si industria alimentara (unt, branzeturi si vinuri).

Agricultura antreneaza 7% din populatia activa desi are o contributie redusa in PNB (3,3%), Franta situandu-se pe locul intai in Europa si cinci in lume la

productia de cereale. Ca valoare a exporturilor agricole, Franta ocupa locurile doi-trei pe glob. Viticultura este si ea larg reprezentata (locul al doilea pe glob la productia de struguri si de vinuri). Cresterea animalelor asigura 53% din valoarea productiei agricole. Se cresc bovine, porcine si ovine. Reteaua cailor de comunicatii este bine dezvoltata si polarizata de capitala. Balanta comerciala este echilibrata, principalii parteneri fiind tarile CEE. Turismul are o contributie insemnata (peste 20 miliarde USD anual) la balanta de plati. Ajutorul financiar extern acordat de Franta insumeaza 7,5 miliarde USD anual.